

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

792.7

Szerző: *Tarján Vilmos.*Cím: *A megrendszabályozott mulatók.*

Hely

Idő "1915"

Forrás: *Az Est*

Személy

Bp.

1915 XI. 21

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A megrendszabályozott mulatók

Uj rend az artistanők között

— Az Est tudósítójától —

A főkapitány tiszteletreméltó intencióktól vezéreltetve adta ki legújabb rendeletét, a melynek tudvalevően az a célja, hogy elhessege az álatartanőket a pesti mulatókból. Kérdéses azonban, hogy lesz-e sikere a rendőrség tisztogató munkájának.

A rendelet szerint az artistanőnek legalább 150 korona fizetést kell adni. A rendőrség úgy gondolkozik, hogy a kinek az igazgató 150 korona gázsit ad, annak a táncprodukciója megér ennyit, s ha ennyit ér, már artistanőnek nevezhető. Az új helyzet fogja igazolni, hogy a 150 koronás minimum még nem minősítse az artistaságnak. Hogy ezt a kényes ügyet alaposan megismerje a közönség, el kell mondanunk, hogy mi okozta azt, hogy a pesti éjszaka annyira elromlott, hogy a rendőrség, sőt a sajtó is kénytelen foglalkozni vele.

A parkettáncok divatja az artistanők egy egészen új kontingensét csábította a mulatókba. Azelőtt rendszeren csak olyanok léptek erre a pályára, a kik vagy szépségüknél, vagy tehetségüknél fogva alkalmasoknak érezték magukat arra, hogy

ebben a nehéz életben boldogulni tudjanak. Mióta azonban a mulatókban a rendes előadás után a parketten is táncolnak, azóta seregestől tödültek erre a cifranak látszó pályára serdületlen és megtévesztett leányok. Különösen a háboru kitörése óta látjuk, hogy mennyire elszaporodott a magyar táncosnők száma. A legtöbbje azelőtt Oroszországban, vagy a Balkánon kereste kenyerét. Oroszországból hazajöttek a *vengerkák*, a Balkánt is elhagyták sokan. Az Oroszországból hazakerült *vengerkák* és a Balkánt elkerülő artistanők így kénytelenek voltak Budapesten maradni.

Tudvalevő, hogy a vengerka a legszerencsétlenebb páriája az emberiségnek. Csábításoknak engedve, csillogó reményekkel utazik ki Oroszországba, ott modern leánykereskedő hálójába kerül, a ki beosztja egy tánc, vagy énekszámra. Attól fogva pokol a boldogtalan vengerka élete. A trupp vezetője fizeti, vámszedője lesz még a szerelmének is, ezzel szemben nevetségesen elegáns ruhában jár éjszaka és hitvány kosztot kap ebédre. Nem sokkal előnyösebb az élete a Balkánra járó artistanőnek sem. Vannak kivételek, de általában mindegyiknek szánalomraméltó a sorsa.

A háboru miatt tekintélyes számmal, közel 250-en jöttek haza az artistanők. Meggyötörve a hazautazás ezer kellemetlenségétől, a legtöbbje

pénztelenül állított be az artistaügynökökhöz és igazgatókhoz. Tavaly ilyenkor minden mulatóban, sőt még most is, a háborus viszonyokra való tekintettel, *redukált fizetések mellett történtek a szerződéses.* A redukció végre is annyira elfajult, hogy a kevésbé csinos, kopottas ruházatu és önálló mutatványszámra alkalmatlan artistanők fizetés nélkül szerződtek. »Disztagnak«, »tiszteletbeli« tagnak csufolták ezeket a lányokat. Egyiknek-másiknak sértette ez az önértetét és ugynevezett papirosszerződést követelt az igazgatóságtól.

Az alszerződés egész tekintélyes összegről szólt, de a szerződés aláírásakor a szerződötetett tag mindjárt ugyanolyan összegről adott előlegnyugtát.

De nemcsak a vengerkák lepték el a mulatókat, hanem az »ujoncok« is. A háborus évben igen sok gépirónó, masamód vesztette el az állását. Ezek egyrészt a munkanélküliség, másrészt pedig a nagy drágaság miatt rávéttek nélkülözések között élő anyjakat, hogy egyezzzék bele az új életbe.

A kezdők is hihetetlen számban rohanták meg az egyes mulatókat. Csak meg kellett nézni a mulatók műsorát: *negyven, talán még ennél is több szám szerepelt rajta*, azelőtt büszke volt az a direktor, a melyik husz számot tudott esténként bemutatni. De, mint azt jól tudjuk, nemcsak a negyven számból állott a tagok csapata, hanem ezenkívül ott lézengtek leg-

alább ugyanolyan nagyszámban az ugynevezett büffélényok is, a kiket most *Boda Dezső* rendelete kizárt a mulatókból.

A főkapitány elrendelte, hogy ezen túl minden artistanő igazolványt kapjon az igazgatóságtól. Tévedés azonban azt hinni, hogy ezentul igazi, vérbeli artistanőket fogunk találni a brettlin, vagy a parketten. Azok az álatartanők, a kikre a főkapitány rendelete vonatkozik, már is szorgalmasan tanulnak be táncot, vagy kuptét.

A mulatók kisebb operettekben, revükben állítják majd ki az önálló produkcióra alkalmatlan szépségeket.

A direktorok minden olyan artistanőnek adnak majd 150 korona havi fizetést, *a ki annyit a fogyasztás szempontjából megér.* A produkció ezentul is annyira távol áll majd a gázszi összegétől, mint azelőtt. A fontos az volt és az marad, hogy a nők a szeparékban mulassanak. A ki jó »szórakoztatónak« bizonyul, a ki sokat tud inni és itatni, az még 150 koronánál is nagyobb fizetést élvezhet majd.

Ennél a pontnál nem lesz érdektelen felemlíteni, hogy minden budapesti mulató kiköti a szerződésben, hogy *a tagnak legalább hajnali 4 óráig kell a helyiségben maradnia*, de egy-két mulatóban van még ennél szigorubb rab-szolga intézkedés is, a mely azt is megtiltja az artistanőnek, hogy hajnal-

ban más kávéházba, vagy mulatóhelyre mehessen. Az egyik mulatóban azt is elrendelték, hogy az artistanő ott fogyaszsa el reggelijét, helyesebben mondva vacsoráját. Több mulatóhely igazgatója szobák bérbeadásával is foglalkozik.

Elismerjük, hogy nagyon kényes és nehezen megoldható darázs-fészekbe nyult a főkapitány, a mikor az artistanőknek — a közegészségügy szempontjából felette kívánatos — ügyét rendezni igyekezett. A 150 koronás minimum elrendelése azonban nem az a gyógyító intézkedés, a mely a közegészségügy szempontjából a kérdést megoldja.

Mindenek előtt meg kellene szüntetni az artistanő mai rabszolganői helyzetét, el kellene tiltani azt a hallgatólagos megállapodást a mely az artistanőt arra kötelezi, hogy reggel 4 vagy 5 óráig a mulatóhelyen maradjon és nem szabad megtérni azt sem, hogy a mulatóhely épületében artistanők lakhassanak. Ha kiküszöbölnék a rabszolga intézkedéseket, akkor inkább lehetne reményünk arra, hogy mind a brettlin, mind a parketten igazi artistanőket láthatnánk. Hogyan éljen meg 150 korona fizetésből az az artistanő, a ki a mulatóhely drága kosztját és drága italát kénytelen néha a sajátjából is fizetni. Máshova nem mehet, mert az időelőtti eltávozás azt jelenti, hogy kiteszik a szürét. Nem dobják ki, nem is lármáznak vele, mert ilyesmiért lármázni vagy valakit kidobni nem tanácsos, de másnap este nem eresztik be.

A mai rendszer mellett, a melyet egyébként előreláthatóan a főkapitány szigorú rendelete sem változtat meg, még az igazi artistanő is agyonkinzott, agyongyötört életet él. Alig hihető, hogy rövidesen teljesedésbe megy a közegészségügy tervezett javulása, a melyről már orvosok, hozzáértők és miniszteriumi emberek is tanácskoznak. Remélni lehet azonban, hogy a főkapitány rendeletéből és ezekből a felvilágosításokból a szegény családok és leányaik megtudják, milyen szomorú élet a pesti 150 koronás táncosnők élete... *Tarján Vilmos.*